

Frågor om försäkring av pensionsåtaganden

Omfattning av försäkringsavtalen

1. Vilka fördelar innebär försäkring av pensionsåtaganden jämfört med avsättning till pensionsstiftelse respektive förvaltning av medel i egen balansräkning?

Svar

- Försäkring är den tryggandeform som går längst när det gäller att överlåta risker samt att säkerställa att kapitalet används för pensionsändamål.
 - Trygg lösning. Obefintlig risk att förlora insatt kapital. Finansinspektionens översyn och regelverk skyddar insatta medel.
 - Enkelt. Försäkringsbolaget tar ett helhetsansvar för kapitalförvaltning och pensionsadministration inkl utbetalning.
 - Lågt pris i förhållande till produktens innehåll (kapitalförvaltning, pensionsadministration både för arbetsgivare och arbetstagare, pensionsutbetalning, riskhantering, skuldanalys mm). Kostnader för konsultinsatser, styrelsearbete, administration, utvärdering av förvaltare etc reduceras.
 - Kvalificerad kapitalförvaltning speciellt anpassad för pensionsåtaganden.
 - Garanterad förmån för varje inbetald premie.
 - Goda möjligheter till överavkastning, särskilt i finansiellt starka försäkringsbolag.
 - Försäkring mot långt liv när det gäller ålderspension och försäkring mot dödsfall när det gäller efterlevandepension.
 - Jämnare kostnadsutveckling då man slipper risken för stora variationer i pensionskulden.
 - Man behöver inte ta hänsyn till Kommunallagens föreskrifter om förvaltning av medel avsatta för pensionsförpliktelser.
 - Minskad hantering kring pensionsskulden.
2. Vilka förmåner omfattas av försäkringsavtalen och vilka omfattas inte (FÅP, f d KÅP, efterlevandeskydd, premiefrielseförsäkring etc.)? Vilka personal- och politikergrupper kan bli föremål för försäkring?

Svar

- Skandia erbjuder försäkring av samtliga de förmåner som är möjliga att försäkra.
- Ålderspension ingår i normalfallet, dvs: kompletterande ålderspension enligt PFA, förmånsbestämd ålderspension enligt KAP-KL och livränta enligt KAP-KL.
- Riskdelar ingår i normalfallet, dvs : Efterlevandepension till vuxen och barnpension enligt KAP-KL samt premiefrielseförsäkring.
- Därutöver finns möjlighet till inlösen av tidigare intjänade förmåner, t.ex. intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och pensionsrätt enligt äldre pensionsbestämmelser.
- Förmåner som inte försäkras är kompletterande änkepension, antastbar särskild avtalspension före tidpunkten för utbetalning, särskild avtalspension som utbetalas men

samordnas med inkomst, förmåner som senare ska samordnas med allmän pension samt riskdelar för anställda som inte uppfyller hälsokraven.

- Beredskapsarbetare kan försäkras.
- För politiker saknas försäkringsbart kollektivtal. Däremot kan skräddarsydda lösningar tas fram.
- För förvaltningschefer och andra kan skräddarsydda lösningar tas fram (inkl rådgivning).

3. Många kommuner och landsting delar på själva administrationen av pensioner och försäkring av dessa åtaganden. Det kan också bli fallet vid upphandling av försäkring i nytt bolag. Vilka blir konsekvenserna i sådant fall och skiljer sig kostnaderna i så fall jämfört med om administration och försäkring sköts av ett och samma bolag?

Svar:

- Det kan bli dyrare om man betalar för administration både i premien vid försäkring och i administrationsavgifter.
- Det kan också krävas merarbete genom dubbelrapportering etc

Premier och avgifter, beräkning och beståndsdelar

4. Hur är premien sammansatt? Vilka antaganden om ränta ingår i skuldberäkningen? Hur beräknas avkastningen som ligger till grund för premieberäkningen enligt försäkringsavtalet? Vad händer om kapitalförvaltningen inte genererar den avkastning som förutsatts?

Svar:

- Skandias premier beräknas för närvarande med ett ränteantagande på 2,75%. En avgift för driftskostnader, förvaltningskostnader och avkastningsskatt tas ut, dels genom ett avdrag från ränteantagandet, dels genom ett procentuellt påslag på premien. Avgiften för drifts- och förvaltningskostnader varierar, både mellan olika försäkringsbolag och från fall till fall. Utformningen av avtalet med respektive kund bestämmer storleken på avgiften. Det som påverkar kunden i slutänden är emellertid de verkliga kostnaderna. Om den premie som offereras är för liten kan försäkringsbolagen tvingas ta ut kompletterande premier alternativt sänka återbäringen, vilket har varit vanligt. Det oberoende pensionsrådgivningsföretaget Söderberg & Partners gör löpande sådana utvärderingar och jämförelser. Detsamma gäller ränteantagandet, det väsentliga är inte vilket ränteantagande som används utan det verkliga utfallet. Med ett högt ränteantagande blir premien låg, men samtidigt blir återbäringen i motsvarande mån lägre.
- Försäkringens garanterade värde växer med den ränta som antagits vid försäkringens tecknande. I regel avviker den faktiska nettoavkastningen efter kostnader och skatt från den som antagits vid tecknandet. Därför förräntas försäkringskapitalet med en annan ränta, återbäringsräntan. Garantin medför att värdet av pensionen inte kan bli lägre än det som motsvaras av det garanterade värdet. Den skillnad som uppkommer mellan försäkringskapital och garanterat värde kallas överskott.

När överskottet överstiger det garanterade värdet med mer än som bedöms behövas för att klara perioder med låg avkastning, f.n. 10 %, förs den överskjutande delen över till företagets/kommunens överskottsfond och kan då disponeras av företaget/kommunen enligt avtalsvillkor.

Om avkastningen blir lägre än gällande återbäringsränta, minskar i första hand bolagets kollektiva konsolideringskapital vilket leder till en lägre kollektiv konsolideringsgrad och i förlängningen en lägre återbäringsränta. Om den kollektiva konsolideringsgraden under en längre tid legat på en låg nivå kan överskott komma att återtas. Allt överskott är en del av bolagets riskkapital och kan återtas om bolaget så behöver. Utbetalt överskott från överskottsfonden och överskott som betalats ut som pension kan dock aldrig återtas. Under 2000-talet har en del bolag återtagit viss del av överskottet. En del bolag gör det löpande under året.

- Särskilda regler som fastställs av Finansinspektionen tvingar försäkringsbolagen att placera i säkra räntebärande tillgångar om solvensen blir för låg. Omvänt gäller att för finansiellt starka försäkringsbolag där solvensen är god finns ett större utrymme för placering i aktier vilket på sikt normalt ger en bättre avkastning.

5. Vad händer ekonomiskt om det inträffar avvikelser från gjorda antaganden (Till exempel livslängd eller förändringar till följd av beslut i pensionsnämnden). Justeras premien efter faktiska utfall?

Svar:

- Garantin gäller vid samtliga utfall beträffande redan inbetald premie. Beslut i pensionsnämnden som retroaktiva ändringar, indexeringar mm ingår inte i garantin. Avvikelser i ränteantagandet besvarades i frågan ovanför. Det viktigaste antagandet därefter är livslängden. I beräkningarna finns säkerhetsmarginaler som normalt medför att det uppstår arvsvinster. Om livslängden på kort sikt överstiger den antagna så inträder samma mekanismer som vid avvikelser i ränteantagandet. Om det uppstår avvikelser på längre sikt i livslängdsantagandet så modifieras antagandet, vilket leder till justeringar i kommande premier. Skandias riktlinjer och starka finansiella status säkerställer dock att garantin på redan inbetalda premier ska gälla i samtliga fall.

6. Ingår kostnaden för pensionsadministration i paketet om en kommun/ett landsting avtalar om försäkring?

Svar:

- För försäkrade förmåner ingår alla kostnader för administration.

Vad händer vid vissa förändringar?

7. Vad händer om inte försäkringsbolagets samlade tillgångar räcker till fullgörandet av sina åtaganden t ex på grund av inflation eller andra förändringar som påverkar åtagandet som försäkrats?

Svar:

- Försäkringsbolagen åtar sig inte att täcka indexeringar som är fastställda enligt kollektivavtalet eller beslutas av pensionsnämnden. Åtagandet vid försäkring av ålderspension är att betala ut ett nominellt belopp från en viss ålder så länge den försäkrade lever. Samma sak gäller andra förändringar, t.ex. avtalsförändringar eller löneökningar. Den ökade kostnaden pga sådana förändringar tas ut successivt via premien i takt med att förändringarna sker. Om avkastningen varit god kan kommunens överskottsfond användas för betalning av premier.

8. I vilken omfattning kan medel i en överskottsfond användas till att täcka kostnader för kommunens/landstingets pensionsförmåner. I vilken omfattning är den tillgänglig och är det några kostnader förknippade med att utnyttja fonden?

Svar:

- Överskottet kan användas till exempelvis avgångspensioner, premier samt indexering för intjänade pensionsförmåner och utgående pensioner. Företaget/kommunen kan emellertid aldrig flytta hela överskottet till sin överskottsfond. En del av överskottet lämnas kvar på försäkringen som en buffert för perioder med tillfälligt låg avkastning. Bufferten ska för närvarande motsvara tio procent av det garanterade värdet på försäkringen.

9. Kan kommunen/landstinget upphöra med premiebetalningen? Vad händer då?

Svar:

- En kommun/landsting kan upphöra med premiebetalningen. Då räknas en intjänad pensionsförmån ut, som används för att finansiera kommunens/landstingets framtida åtagande för den försäkrade. Det försäkrade kapitalet stannar kvar i Skandia och växer i takt med att återbäring delas ut. Återbäringen överförs till kommunens överskottsfond som sedan kan användas till indexering av pensionsförmånerna. När det gäller riskdelar, dvs efterlevandepension etc, upphör skyddet.

10. Kan kommunen/landstinget flytta det inbetalade kapitalet till annat försäkringsbolag till exempel vid ny upphandling av försäkringsgivare?

Svar:

- För närvarande är det inte möjligt att flytta kapital, där arbetsgivaren är försäkringstagare, mellan olika försäkringsbolag. Frågan om flytträtt är föremål för olika statliga utredningar och den gällande lagstiftningen är i vissa delar motstridig. Vad som kommer att gälla i framtiden kan i dagsläget inte överblickas. Skandia är dock i grunden positiva till flytträtt. Individuella privata pensioner och tjänstepensioner där arbetstagaren är försäkringstagare kan däremot flyttas.

Kapitalförvaltningen

11. Kan kommunen/landstinget påverka hur och av vem kapitalet förvaltas?

Svar: Nej

12. Hur ser tillgångsallokeringen ut enligt den finanspolicy/de placeringsriktlinjer som gäller för det förvaltade pensionskapitalet.

Svar:

- För närvarande har Skandia Liv ungefär 45 % av tillgångarna i räntebärande värdepapper fördelade på nominella och reala obligationer i Sverige, Europa och USA. Övriga 55 % fördelas mellan olika risktillgångar, främst aktier spridda över världens alla aktiemarknader, direktägda svenska fastigheter och dessutom riskkapitalfonder, onoterade aktier och hedgefonder. Skandia Liv kan ha en hög andel risktillgångar tack vare en stark finansiell ställning och god solvens. (Se tabell på nästa sida)

Skandia livs tillgångsfördelning 2006-12-31

Tillgång	Andel, %
Obligationer:	45,2
Svenska nominella obligationer	27,3
USD nominella obligationer	3,5
EUR nominella obligationer	5,2
Realobligationer	9,2
Aktier	43,8
Sverige	15,4
Nordamerika	12,2
Europa	9,5
Pacific	3,8
Emerging markets	1,3
Onoterade	1,6
Fastigheter	9,5
Alternativa investeringar	1,5
Summa	100,0

13. I vilken mån kan eventuella etiska riktlinjer hos kommunen tillåtas påverka kapitalförvaltningen?

Svar:

- Möjligheterna till påverkan är begränsade. Skandia Liv har en ägar- och etikpolicy som ska passa alla kunder.